

Kuinka meidän tulisi (ja kuinka meidän olisi mahdollista) ääntää vieraskielisiä nimiä ja sitaattilainoja?

Pohdintoja suomalaisille suunnatuista ääntämisohjeista

Sananjalka, maaliskuu 2020

Kuten monet niin kutsutut oikeakielisyyskysymykset, sanojen ääntäminen on herättänyt runsaasti keskustelua viimeistään XIX vuosisadan loppupuolelta lähtien.

Suomen kirjakielen oikeinkirjoitusjärjestelmä on koko maailman mittakaavassa siksi selkeä ja yksinkertainen, että meillä useimmat yksittäiset sanat eivät juuri anna aiheita väittelyyn. Saatetaan kyllä kiistellä siitä, tuleeko vaikkapa jäännöslopuke ylipäänsä ääntää kaikissa yhteyksissä, mutta harva kiistää sitä, että juuri sanassa *tunne* se esiintyy. Sen sijaan paikannimi *Orivesi* saattaa jo nostattaa väittelyn: /orivvesi/ vai /orivesi/?

Kiistat yksittäisten sanojen ääntämyksestä ovat erikoislainojenkin kohdalla verraten harvinaisia. Esimerkkinä palvelkoon tässä *signaali* - /signāli/ vai /signāli/? Edellinen on Kielitoimiston sanakirjan mukaan yleisempi ääntämys, mutta jälkimmäistäkin on jo XX vuosisadalla laajalti esiintynyt.

Sen sijaan sitaattilainojen ja vieraskielisten erisnimien »oikeasta» ääntämyksestä voidaan väitellä loputtomiin. Siitä on mahdotonta asiantuntijoittenkaan muodostaa teoreettisesti kattavaa ohjeistusta. Se edellyttäisi kaikkien maailman kielten ääntämyksen, sosiolingvistiikan ja mahdollisen kielenhuollon perinpohjaista tuntemusta sekä tämän tiedon järjestelmällistä suhteuttamista suomen kielen äännejärjestelmään. Vieläpä täytyisi mieluiten samalla mahdollisimman pitkälti välttää sekaannusta aiheuttavaa homonymiaa ja sanojen taivutuksen puolella syntyviä ongelmia. Voimme vain pyrkiä muotoilemaan kutakuinkin toimivia suuntaa antavia ohjeita ja tukemaan niitten noudattamista käytettävissä olevien keinojen ja voimavarojen mukaan.

Minulle oli pysähdyttävä kokemus, kun opiskelin uncaria Unkarissa 1990-luvulla ja törmäsin oppikirjan ohjeeseen: vieraat paikannimet tulee ääntää yksinkertaisesti **siten kuin sivistyneillä unkarilaisilla on tapana** - sillä kukapa hallitsisi niin monta kieltä, että voisi lausua jokaisen vastaan tulevan nimen lähtökielen kannalta »oikein»? Myöhemmin olen törmännyt väittämään, että romaani- ja elokuvasankari **James Bond** on naapureillemme ruotsalaisille mutkattomasti /jejms bond/ eikä sitä kummastele kukaan. Yliopistonkäyneet britit käyttävät ääntämystä /pleɪtəʊ/, vaikka paremmin klassista kreikkaa mukaileva /plɑ:tɔ:n/ (tai /plɑ:tɔ:/) olisi heidän äännejärjestelmänsä puitteissa aivan mahdollinen kuuluisan filosofin nimeksi.

Meillä Suomessa asiat ovat toisin. Yleisradiomme on vuosikymmenten ajan nähnyt vaivaa »oikeitten ja alkuperäisten» ääntämysasujen levittämiseksi, ja ponnistuksiin ovat osallistuneet myös esimerkiksi monien tietosanakirjojen toimituskunnat. Vaikka englannissa yleinen /dʒ/-äänne tuottaa monelle suomalaiselle vaikeuksia, on elokuvasankarimme meille ilman muuta /dʒeɪmz bond/. Tai no, ainakin /tʃeɪms bond/... tai edes /tseɪms bond/... tai suoraan kirjoitusasun mukaan /jæmz bond/... No, yhtä kaikki: äärimmäisen harvoin kuulee ääntämystä /seɪms pɒnt/, joka ei olisi oman kieleemme kannalta yhtään sen kummallisempi kuin yllä antamani esimerkit /jejms bond/ ja /pleɪtəʊ/ ovat ruotsin ja englannin kannalta.

Miksi näin?

En osaa nähdä muuta selitystä kuin kansallisen alemmuudentunteen - nimittäin ongelman alkulähteenä - ja sen päälle rakentuneen tapakulttuurin. Varmasti on ihmisiä, jotka olisivat periaatteessa valmiita ujustelemaan lausumaan /seims pont/ tai vaikka /pontin seimssi/, jos olisivat moisen ääntämyksen jostakin oppineet.

Olen nimittäin osunut lukemaan tekstejä, joissa kielen ammattilaiset pohdiskelevat oikeaa ääntämystä. Muuan suorastaan valitti sitä, että meitä suomalaisia on totuttu pitämään »metsäläiskansana», koska emme osaa lausua Euroopan valtakieliä oikein. Hänen kärjistyksessään jopa kansanomaisen /pösö/ oli automerkin nimen ääntämykseksi parempi kuin kirjoitusasun mukainen /peugeot/, joka osoittaa kertakaikkista tietämättömyyttä ranskan kielestä (tai välinpitämättömyyttä sitä kohtaan). Oikea ääntämys olisi tietenkin ranskan mukainen /pözo./!

Harri Mantila puolestaan kirjoitti vuonna 2005:

Ohjeen mukaan ääntymättömään konsonanttiin päättyvien nimien perään liitetään taivutuspäätte heittomerkin avulla, esim. *Bordeaux'hon* [*bordoohon*]. Periaate on ollut, että "kirjoitetaan korvalle" eli ääntämyksen mukaan. Tämä on näihin aikoihin saakka ollut helppo opettaa, koska kyseeseen ovat tulleet lähinnä jotkin englannin- ja ranskankieliset nimet. Nyttemmin kansainvälistymisen edetessä olemme tekemisissä yhä useammankielisten nimien kanssa, eikä kielenkäyttäjä voi mitenkään tietää monien meille suomalaisille eksoottisten kielten ääntämystä. Niinpä olisi varmasti helpompaa "kirjoittaa silmälle", eli ottaa käyttöön myös tyyppi *Glasgowiin, Bordeauxiin*. Ohjeita ei muutettu, mutta tulevaisuudessa on varmasti tarvetta palata vielä tähänkin yksityiskohtaan.

Vertailun vuoksi on kiinnostavaa lisätä tähän **Eemil A. Saarnimaan** kuuluisassa »Kielenoppaassaan» esittämä kanta, joka on (kunhan ensin on huolellisesti varoiteltu kaikesta ruotsinvoittoisesta ääntämyksestä) hämmästyttävän lähellä unkarilaista lähestymistapaa:

Viime aikoina on ruvettu vieraita nimiä äännettäessä tarpeettomasti pyrkimään asianomaisen kielen ääntämistavan tarkkaan noudattamiseen. Esim. opettajat usein vaativat maantiedon ja historian oppikirjojen monesti joutavan tarkkojenkin ääntämisoheiden tiukkaa seuraamista. Niinpä kuulee äännettävän *njūjök* (*New York*), *hämlet* (*Hamlet*), *dāuin* (*Darwin*), *talstoi'* (*Tolstoi*), *smalje'nsk* (*Smolensk*), *dēmosthénēs* (*Demosthenes*). Jollei ole kysymys aivan oudoista sitaattinimistä, tällainen ääntäminen on pedanttista, jopa teennäistäkin. Jos nimet ovat yleisesti tunnettuja, ne ovat joka maassa enemmän tai vähemmän mukautuneet oman kielen äänneasuun ja ovat näin verrattavissa ns. erikoislainoihin (ks. s. 93). Ei siis ole koetettava jäljitellä alkuperäiskielen ääntämystä, vaan sopii noudattaa vanhastaan käytännössä ollutta traditiota, esim. *šekspiir* (*Shakespeare*, ei *šeikspiö*), *šiller* (*Schiller*, ei *šilər*), *san fransisko* (*San Francisco*, ei *sän fränsi'skou*), *njūjork* (*New York*, ei *njūjök*), *pultava* (ei *paltā'va*, ven. *Poltava*), *bāsel* (*Basel*, ei *bāzəl*), *barselōna* (*Barcelona*, ei *barpelōna*).

Pitkälti aikani virtausten ulkopuolella elävänä yksityisajattelijana rohkenen olla eri mieltä kaikkien mainittujen kirjoittajien kanssa. Ilman heitä minulle tuskin kuitenkaan olisi selkiintynyt, **mistä** näissä kiistoissa oikeastaan on kysymys: haetaan omien ihanteitten, omien häpeäntunteitten, koettujen uhkien, vakiintuneitten ja hyviksi koettujen käytäntöjen sekä kieliyhteisössä tosiasiallisesti saavutettavissa olevien muutosten välistä tasapainoa, kukin omista lähtökohdistaan käsin.

Minulle itselleni ensimmäinen lähtökohta on, että sitaattilainojen ja vieraskielisten nimien suomalaisen ääntämyksen tulee **perustua** niitten lähtökieliseen ääntämykseen. Poikkeustapauksissa välittäjäkielinen ääntämys voi olla hyväksyttävä lähtökohta, ja kaikkein kartettavin on juuri se tie, joka on ainakin taustatyön määrää ajatellen helpoin - siis laajimmalle levinneen latinalaisen kirjoitusasun noudattaminen.

Miksi näin?

Oma henkilökohtainen ihanteeni on, että on kaunista, jos kielten välinen vuorovaikutus noudattelee ikiaikaista malliaan: kielen A puhujat kuulevat kielen B sanan käytössä ja lainaavat sen mukauttamalla oman kielensä äännejärjestelmään. Monissa tapauksissa matkan varrella omat mausteensa sanan asuun on tuonut välittäjäkieli C, tai välittäjäkieliä on voinut olla useitakin. Juuri tällä hetkellä välittäjäkieli olisi ylivoimaisesti useimmin englanti; siitä, miksi en suosi ainakaan välittäjäkielten aseman korostamista, aion kirjoittaa toisaalla lisää.

Se että suomalaisen ääntämyksen tulee **perustua** lähtökieliseen ääntämykseen, ei suinkaan tarkoita, että suomalainen ääntämys olisi täysin yhtäpitävä lähtökielisen ääntämyksen kanssa.

Parhaan tietoni mukaan XIX vuosisadan loppupuolella ja ehkä vielä XX vuosisadan alkupuolellakin väiteltiin siitä, tulisiko ainakin kaikki niin kutsutut sivistyssanat mukauttaa täydellisesti suomen ääntämykseen. Siitäkin lienee ollut eri näkemyksiä, perustuisiko tuo suomen ääntämys savolaismurteisiin, hämäläismurteisiin, vanhaan raamatunsuomeen vai kenties Kalevalan kieleen.

Samoihin aikoihin latvialaiset valitsivat tuon tien, vieraskielisten nimien mukauttamista myöten. Tänäkin päivänä kirjailijamme **Frans E. Sillanpään** sukunimen latvian- eli lätinkielinen muoto on *Sillanpē*, **Tove Jansson** tunnetaan latviaksi nimellä *Tūve Jānson*, **Victor Hugo** [vikto·rūgo·] nimellä *Viktors Igo* ja niin edelleen. Jos sama käytäntö olisi meillä perinpohjaisesti omaksuttu, meille kaikille olisivat luultavasti tuttuja *Tuuve Jaansson*, *Viktor Uko* (tai *Vihtori Huuko?*), *Haltour Kiljan Laksnes*, *Aleksantre Tuma* (tai *Aleksanteri Tuma?*) ja niin edelleen. **Vänrikki Stålin** sijasta moni ehtikin aikanaan tutustua *Vänrikki Stooliin*, joten aivan tuntemattomaksi ajattelutapa ei meillä jäänyt.

Aihe kuitenkin herätti voimakkaita tunteita. Syynä lienee ollut se, että monet äidinkieliensä puolesta alun perin suomenruotsalaiset suomalaisuuden esitaistelijat ja heidän vaikutuspiirissään olleet ensisijaisesti suomenkielisetkin ihmiset pitivät /b/:n, /d/:n, /f/:n ja /g/:n läsnäoloa sivistyssanoissa suorastaan sivistyksen kulmakivenä. Monille /f/ sekä tietyt »vieraat» sananalkuiset kerakeyhtymät kuten /kr-/ ja /pl-/ olivat oman paikkakunnan arkipuheestakin tuttuja. Kenties lähinnä ranskan ja venäjän vaikutuksesta monet lisäsivät luetteloon vielä muita äännteitä, joista merkittävimäksi muodostui /š/. Kun samaan aikaan niin kutsuttu murteitten taistelu riehui voimakkaana, alkoi osa suomenmielisistä pelätä, ettei toimivaa kirjakieltä vielä vuosikymmeniin saataisi juuri minkäänlaiseen käyttökuuntoon. Apuun kutsuttiin jo jalustalle nostettu kulttuurin mahtimies **Elias Lönnrot**. Hän sitten muotoili välitysmallin, jonka mukaisesti kaikkein tärkeimmät »fiinit» äännteet hyväksyttiin osaksi kirjakieltä. Ei pitäisi kirjoittaa eikä lausua /rilli/ mutta ei myöskään täysin »kansainvälisesti» (tai »ruotsinvoittoisesti») /grill/ vaan koko kansalle saisi kelvata /grilli/.

Lönnrotin mallin pohjalta kansallista käytäntöä sitten lähdettiin kehittämään. Suurimmat periaatteelliset ongelmat ratkesivat, mutta pienemmät jäivät hieertämään kieliyhteisöä: Pitäisikö ranskalaisen kirjailijan olla meillä /dumas/, /dumaa/, /dymaa/ vai /dyma·/? Mitä pitäisi tehdä /š/-kirjaimelle, kun ei sotien riepottelemalla kansakunnalla ole varaa valmistuttaa kokonaan omia, ruotsalaisesta mallista poikkeavia kirjoituskoneita? Pitäisikö sivistyssanat mahdollisuuksien mukaan korvata sepittämällä omaperäistä sanastoa (*irroke*, *lukusana*, *tietosanakirja*, *typpi*, *virvoitusjuoma*) vai juurikin päinvastoin (*kuponki*, *numeraali*, *ensyklopedia*, *nitrogeeni*, *limonadi*)? Kai **muista kirjoitusjärjestelmistä** suomeen tuotavat sanat sentään mukautettaisiin meidän kielemme (*Fudžijama*, *Kavasaki*, *Potjomkin*, *Tšaikovski*) sen sijaan, että käytettäisiin kansainvälisempiä asuja (*Fudschijama* ~ *Fujiyama*, *Kawasaki*, *Potemkin*, *Tchaikovsky* ~ *Chajkovskij* ~ *Chaikovsky* ~ *Tschaikowsky* ~ *Tschaikowski* ~ *Tchaikovsky*)? Toisinaan syntyi uusiakin pulmia, erityisesti englannin kielen taidon levitessä ja työntäessä ruotsia, saksaa, ranskaa ja

venäjää syrjään: Ääntämys /uošɪŋtən/ tai /vošɪŋton/ ei enää kelvannut tavalliselle kansalaisellekaan, vaan piti opetella sanomaan /wošɪŋtən/ (tai jotakin sinnepäin, kunhan juuri ennestään lähes tuntematon /w/-äänne oli mukana). Kieleen levisi sana *zoomata*, jonka ääntämisasuksi vakiintui /tsūmata/ - siis ei englannin mukainen /zūmata/, ei saksaa mukaileva /tsōmata/, ei kielenhuollon linjoja myötäilevä /sōmata/ tai /zōmata/ vaan kaiken johdonmukaisuuden vastainen sekamuoto. Lopulta Afrikan-tuntijat vaativat, että *suahili* oli muutettava *swahiliksi*, vaikka mitään julki lausuttua uutta yhteisymmärrystä w-kirjaimen ääntämyksestä ei ollut. Kiinalaisten nimien kirjoittamisessa alettiin kansainvälisten suositusten myötä asteittain siirtyä pinyin-järjestelmään ja japanilaisten nimien kirjoittamisessa Hepburn-järjestelmään (vaikka kukaan ei tiennyt, miten jälkimmäisen vaatimat pituusmerkit eli makronit tuotettaisiin, kun ei hattuässän ongelmaankaan ollut löydetty tyydyttävää ratkaisua).

Tämän vuosikymmenestä toiseen jatkuvan kädenväännön keskellä jotenkin lähes kaikilta meillä Suomessa jäi huomaamatta unkarilaisen oppikirjantekijän täysin pätevä kysymys: kuka hallitsee niin monta kieltä, että voi lausua jokaisen vastaan tulevan vieraskielisen nimen lähtökielen kannalta oikein?

Kuten ylempänä lainaamastani Mantilan tekstistä ja toisinaan muistakin viimeisten noin kahdenkymmenen vuoden kielenhuoltajien kannanotoista ilmenee, suomen kielen lautakunta ja Kielitoimisto ovat vahvasti kallellaan siihen suuntaan, että hyvin vähän on tehtävissä. Suomi »kansainvälistyy», mikä on johtanut ennennäkemättömään ja, mikä pahinta, ennennäkemättömän monipuoliseen vieraskielisten nimien tulvaan. Kansalaiset poimivat näitä nimiä pääasiassa englanninkielisestä joukkoviestinnästä vailla minkäänlaista käsitystä niitten alkukielisistä (tai usein edes englanninkielisistä) ääntämisasuista ja **käyttävät** niitä. Toista oli ennen, kun vieraskielisiä nimiä annostelivat suomenpuhujille säästeliäästi koulukirjat, Yleisradio ja ulkomaalaiset elokuvat, nekin enimmäkseen vain muutamalla maailmankielellä. Silloin tilannetta saattoi edes yrittää hallita, mutta ei enää.

Itse olen, toki varauksin, aivan päinvastaisella kannalla.

Muut kielet kuin ruotsi, saksa, ranska, venäjä ja englantti ovat olleet aivan tuntuvasti läsnä Suomessa jo ainakin yli sata vuotta. Vuonna 1905 Helsingin suomenmieliset ilkkuivat emämaa Venäjän heikkoa sotamenestystä huudellen toisilleen japaniksi: »Banzai!» Pitkään on puhuttu przewalskinhevosesta, jonka nimen lausuminen vaatisi puolan kielen taitoa. Venäläisten vallankumouksellisten joukossa vilisi muitten kansallisuuksien edustajia kuten georgialainen **Josif Vissarionovitš Džugašvili**. Kiinan vallankumous toi tietoisuuteemme **Mao Tse-tungin** (nykyään usein *Mao Zedong*), Korean sota **Söulin** ja **Pjönjangin** kaupungit (nykyään yleensä *Soul* ja *Pjongjang*), Vietnamin sota **Ho Tši Minhin** ja niin edelleen. Nimiä voisi luetella myös taiteitten, tieteitten ja talouden puolelta, joskin nuo alat ovat valitettavasti yleensä jääneet paljon vähemmälle huomiolle kuin sotiminen. Vaikka määrät epäilemättä ovat olleet pieniä eurooppalaisiin valtakieliin verrattuna, uskallan väittää, että minkä tahansa vuosikymmenen lehdistöstä on löydettävissä joukoittain »väärin» tai epäjohdonmukaisesti kirjoitettuja vieraskielisiä nimiä.

XX vuosisadalla tilanne kuitenkin oli **tiedon hankkimisen** kannalta aivan toinen kuin nykyään. Jos äskettäin valittu thaimaalainen ministeri jostakin syystä päätyi suomalaiseseen pikku-uutiseen, vain harvalla oli minkäänlaisia mahdollisuuksia selvittää hänen nimensä oikea ääntämys. Niillekin, joilla mahdollisuuksia oli, ne saattoivat olla kalliita. Välttämättä minkäänlaista painettua lähdettä ei ollut saatavilla, vaan oli turvauduttava puhelinsoittohierrokseen - ja ulkomaanpuhelut olivat niin kalliita, ettei sitä tämän päivän alle 25-vuotias osaa edes kuvitella.

Kieltämättä ongelmat voivat vielä meidänkin päivinä olla ylipääsemättömiä, ellei omaa aivan poikkeuksellisia yhteyksiä. Jos esimerkiksi löytää kiinnostavan mutta virallisesti ainoastaan japaniksi julkaistun sarjakuvan englanninkielisenä skanlaationa, saattaa tekijän nimen selvittäminen olla vaativaa

salapoliisintyötä. Tunnettuudeltaan C-luokkaan kuuluvista nuorista taiteilijoista ei tietääkseni ole olemassa mitään kattavaa luetteloa, josta selviäisi heidän taiteilijanimissään esiintyvien kandži-kirjoitusmerkkien oikea luenta. Vasta kun sen jollakin tapaa tietää, voi alkaa murehtia sellaisia kysymyksiä kuin miten *Syouzyo Yanagi* avautuu kansainvälisellä foneettisella aakkostolla tai jollakin muulla laajalti tunnetulla järjestelmällä ja miten **siitä** asusta päästäisiin suomenkielisessä asiatyylisessä puheessa suositeltavaan muotoon.

Yleisesti ottaen kuitenkin katsoisin, että mahdollisuudet täysin vieraitten nimien »oikean» ääntämiseen selvittämiseen ovat maailmanverkon kehittyessä kasvaneet räjähdysmäisesti. Jo yksinään englanninkielinen Wikipedia, lukemattomista puutteistaan ja suoranaista virheistään huolimatta, tarjoaa huikean ohjetietokannan. Lieneekö missään yksittäisessä painetussa niteessä koko maailmanhistorian aikana ollut vastaavaa määrää erisnimien ääntämisohjeita? Lisäksi verkon kautta tarjolla on vähintään kourallinen nimenomaan ääntämisapuun keskittyneitä verkkosivustoja. Yhä useammista kielistä on myös saatavilla, ilmaiseksi, laajoja kieliopillisia esityksiä. 1960-luvulla rivikansalaiselta olisi saattanut vaatia päivien tai jopa viikkojen työtä pelkästään sen selvittäminen, että kartan *Akureyri* itse asiassa lausutaan (melko karkeasti suomen kielen suuntaan pyöristäen) /äküreiri/, *Hódmezővásárhely* /hódmezővásárháj/, *Nakhon Ratchasima* /nākōn rāttšasimā/, *Riukiu* /rjúkjü/ ja *Vardousia* /varðu.sia/. Minä selvitin ne tätä kirjoittaessani alle tunnissa, vaikka en suinkaan taida esimerkiksi islantia tai thaita.

Tietoa siis on todella paljon enemmän ja paljon helpommin saatavilla kuin ennen, mutta mihin sen avulla voimme päästä?

Yksi ilmeinen ajatus olisi, että jokaisen »sivistyneenä» itseään pitävän suomalaisen tulisi opetella useitten kymmenien tai muutaman sadan kielen alkeita sen verran, että kykenee lausumaan niitten kannalta auttavasti oikein... no, sanokaamme vähintään 2500 arkitodellisuutemme yleisintä ei-suomalaisista erisnimeä ja sitaattilainaa. Keskivertokiinalaisenhan oletetaan ymmärtävän noin kaksi ja puoli tuhatta sanamerkkiä kyetäkseen lukemaan uutistekstiä, joten urakka ei liene ylipääsemätön.

Kuten lukija lienee huomannut, moista ehdotusta en todellakaan kannattaisi.

Sen sijaan haluaisin vakavissani ajaa sitä asiaa, että meillä suomalaisilla olisi **jonkinlainen** käsitys mahdollisimman monen vieraskielisen erisnimen ja sitaattilainan ääntämyksestä. Lisäksi toivoisin tähän päästävän nimenomaan **kansainvälistymisen** hengessä - eli siten, että kieleemme olisi mahdollisimman monen vieraan kielen kanssa **suorassa yhteydessä**, ei välittäjäkielten kuten englannin, ranskan, venäjän, kiinan ynnä muitten kautta.

Mitä merkitsee tämä »suora yhteys»?

Jos jollakin erisnimellä ei ole minkäänlaista kieleemme vakiintunutta suomenkielistä muotoa, lainatkaamme suoraan paikallisesta kielestä. Esimerkiksi **Lübeck** on meillä hyvin pitkään ja laajalti tunnettu *Lyypekkinä* ja الإسكندرية (*al-Iskandariyya*) *Aleksandriana*. Näihin ei mielestäni ole syytä puuttua. Sen sijaan Grönlannin **Sisimiut** ei koskaan tullut laajalti tunnetuksi tanskankielisellä *Holsteinsborgin* nimellä, joten kannatan lämpimästi grönlanninkielisen nimen leviämistä. Olennaisinta »suoran yhteyden» kannalta ei kuitenkaan ole, kumpaa nimeä käytämme, vaan se, että **ääntämystä** pohtiessamme emme käytä välittäjäkieliä. Tavoitteena on lausua *Sisimiut* (ainakin jossakin määrin) suomeen mukautettuna grönlanninkielisenä nimenä ja *Holsteinsborg* suomeen mukautettuna tanskankielisenä nimenä, ei esimerkiksi ruotsalaisittain /holsteinsbori/ tai brittienglantilaisittain /holstīnsbög/.

Asettamani tavoite toki jättää lukemattomissa tapauksissa tilaa kiistelylle siitä, mikä on kulloinkin oikea valinta lähtökieleksi: Itä-Ukrainassa ukraina vai venäjä, Transilvaniassa Romania, unkari vai saksa, Walesissä englanti vai kymri ja niin edelleen. Näistä kiistoistakin minulla on (moneen suuntaan varsin

sallivia) mielipiteitä, mutta tässä käsitellyn aiheen piiriin ne eivät kuulu. Ylempänä valitsin Sisimiutin esimerkiksi juuri siksi, koska meille tutut ruotsin ja englannin kielet oli ilmeisen helppo sulkea pois asiayhteydestä.

Jos hyväksymme esittämäni tavoitteen ja oletamme, että **jonkinlaisia** ääntämisohjeita on nyky maailmassa saatavilla vähintäänkin hyvin usein, pääsemme etenemään seuraavaan kysymykseen: mitä »jossakin määrin suomeen mukauttaminen» sitten merkitsee?

Niinpä niin. Juuri sen kysymyksen käsittelyyn kaikki tähänastinen on ollut vasta johdantoa.